

Tehetséggondozás és mecenatúra

Kozma Lajos-ösztöndíjasok beszámoló kiállítása
a Klebelsberg Kultúrkúriában

Fotó: Mascher Róbert

■ A címben foglalt két fogalommal határozhatjuk meg a legjobban a Kozma Lajos építész és iparművész tiszteletére létrehozott kézműves-iparművészeti ösztöndíj célját. Harminc évvel ezelőtt, 1987-ben az akkori Művelődési Minisztérium ugyanis azért alapította, hogy segítse a 35 évesnél fiatalabb tehetséges kézműves iparművészek pályakezdését, alkotómunkáját, művészi fejlődését, és kedvező feltételeket teremtsen a formanyelvében és tartalmában korszerű, színvonalas művek létrehozásához.

A legutóbbi pályázatot 2016-ban az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) megbízásából a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. (MANK) hirdette meg, majd a felkért szakmai kuratórium bírálta el, amelynek tagjai a következők voltak: Garam Judit ruha- és divattervező; Gulyás Judit textilművész; Keppel Márton Péter, a Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának titkára, művészettörténész; Lublőy Zoltán keramikus; Mascher Róbert, a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület (FISE) elnöke, formatervező iparművész; N. Mészáros Júlia művészettörténész; Sipos Balázs üvegtérvező művész; Tóth Zoltán tervezőművész.

A kiválasztott tíz iparművész számára egy, két vagy három éven keresztül nyílik lehetőség arra, hogy elsődlegesen alkotómunkával foglalkozzon. Az ösztöndíjasok minden évben beszámoló kiállításon mutatják be a támogatás ideje alatt készült alkotásaikat. Ennek korábban rendszerint az Iparművészeti Múzeum adott helyet, de a küszöbön álló felújítás miatt 2016-ban

Kozma 2016 beszámoló kiállítás (részlet), Véssey Anna: Georganic textilkollekció / Kozma 2016 reporting exhibition (exhibition view), Anna Véssey: 'Georganic' textile collection Klebelsberg Kultúrkúria, Budapest, 2017 / Klebelsberg Cultural Centre, Budapest, 2017

már a FISE Galéria, az idén pedig a Klebelsberg Kultúr-kúria fogadta be a beszámoló kiállítást. Itt tekinthették át a szakmabeliek és az érdeklődők a támogatásnak köszönhető eredményeket.

Lássuk, milyen terméket vagy brandet tudtak kifejleszteni, miben tudtak előrelépni a 2016. évi „kozmasok”?

Dempsey Melinda keramikusművésznek erősen strukturált felületű, monokróm munkáival sikerült egyedí hangot találnia. A kiállításon látható, cellulózszivacsra épített porcelánjait Tajvanon, egy rezidenciaprogram keretei között, tradicionális kínai kemenében készítette el.

Gelley Kristóf ezüstműves, fémműves formatervező immár második ösztöndíjas évében foglalkozhatott

Fotó: Csákvári Zsigmond

az étkezéletek világával. Magas színvonalon kivitelezett készletében több tárgyat meg is újított, újraértelmezett. Így például a tortakés és a tortalapát, valamint a szalvétagyűrű és a késbak nála egy-egy kombinált tárggyá lényegült át.

Gyetzvai Piroska divat- és textiltervező az ösztöndíj

Gelley Kristóf:
Ezüst evőeszközökészlet
és tálalóeszközök /
Kristóf Gelley:
Silver cutlery set and
servicing tools

*Klebelsberg Kultúr-
kúria, Budapest, 2017*
*/ Klebelsberg Cultural
Centre, Budapest,
2017*

Fotó: Morsó Olga

Gyetzvai Piroska:
White Ghost /
Piroska Gyetzvai:
White Ghost
[2016]
textil, hajtogatás /
textile, folding

Kozma 2016 beszámoló kiállítás (részlet), Kóródi Zsuzsanna: Led (I., XV., XIV.) / Kozma 2016 reporting exhibition (exhibition view), Zsuzsanna Kóródi: Led (I, XV, XIV)
Klebsberg Kultúrkúria, Budapest, 2017 / Klebsberg Cultural Centre, Budapest, 2017

támogatásával textilcipőterveket készített. Számos hajtogatótechnikát kísérletezett ki, amelyek alkalmazása során lábbelije egy-egy hosszú szalagból épülnek fel. Elképzelései szerint ezt a komoly gépparkot nem igénylő termékcsaládot kis műhelyek vagy megváltozott munkaképességűek is gyárthatják majd.

Koós Daniella a *Miniform basic* és a *Miniform premium* fantázianevű gyermekbútorcsaládjának egy-egy tárgytypusát állította ki. A kisgyermekkor utáni használatra is szánt, minőségi, funkcionális alpbútorokat a variálhatóság és a környezettudatos anyaghasználat is jellemzi.

Kóródi Zsuzsanna üvegalkotásai optikai és kinetikus objektumok is egyben: a néző mozgására a lenticuláris lencsék elvének köszönhetően színt váltanak, megelevenednek. A művek lelkét a szorosan egymás mellé sorolt, félbecsiszolt optikai üvegrudak jelentik – ezek mögött helyezi el a geometrikus színfoltokkal operáló fázisképeit.

Mitter Anna Róza bőrműves, textiltervező esztétikus, remekül variálható *Zeroupre* ruhakollekcióját fejlesztette ki, amelynek az innovatív formaalakítás és a hordhatóság mellett a hulladékmentes szabás, a „zero waste”-elv alkalmazása a legfőbb jellemzője. Kétségtelenül piacképes darabjai harmonikus anyag- és színhasználatuk, valamint a jól megválasztott ruhatípusok révén egymással jól kombinálhatóak.

Pápai Lilla textil- és divattervező is saját, *WYHOYS* elnevezésű márkájának továbbépítésén dolgozott. Ő is az ökoesign, a hulladékmentes tervezés képviselője. Anyagát nemezéléssel és jacquard-kötéssel készítette, a mintaképzéshez az olajszenyezés témáját dolgozta fel, és általában az egész projektre a környezettudatosság a jellemző. Még a tervezés során keletkezett hulladék hasznosítására is nagy gondot fordított: a papírokból ruhafogasokat készített, a textilhulladékokat a nemezbe – kiegészítő elemek alapanyagaként – használta fel.

Sütő Erika: Lótusz függőlámpa / Erika Sütő: 'Lotus' drop lamp
Klebsberg Kultúrkúria, Budapest, 2017 / Klebsberg Cultural Centre, Budapest, 2017

Sütő Erika kerámiatervező *Lótusz* elnevezésű, porcelán lámpacsaládjának tagjai közül a vásárló által összeállítható, nagy méretű, organikus formavilágú mennyezeti lámpát készítette el a kiállításra. Munkája során kidolgozta a lámpatest porcelánelemeit, azok tartóvázát, csomagolását, és sérülés esetére még az elemek pótolhatóságának rendszerét is.

Szabó Péter üvegtérvező plasztikáinak befoglaló formái egyszerű geometrikus testek, amelyeken belül

a tagolások, a matt és fényes, az átlátszó és át nem látszó felületek – nézőpontunk változtatásával – varázslatos illúziókat, virtuális tereket keltenek életre. A kiállításon láthattuk, hogy tárgyait szellemes formalkotással, kiemelkedő minőségben készítette el.

Véssey Anna textiltervező kísérleti szövésmintáit a fémes csillogású és a matt, a sűrű és a ritka, a kemény és a lágy felületek változatossága mellett a visszafogott színhasználat jellemzi. Az ösztöndíj támogatásá-

Kozma 2016 beszámoló kiállítás (részlet), Szabó Péter: Szín-tézis / Kozma 2016 reporting exhibition (exhibition view), Péter Szabó: Syn-thesis
Klebsberg Kultúrközpont, Budapest, 2017 / Klebsberg Cultural Centre, Budapest, 2017

Fotó: Csákvári Zsigmond

Kozma 2016 beszámoló kiállítás (részlet), Dempsey Melinda: Tudatos tudatosság I–III. / Kozma 2016 reporting exhibition (exhibition view), Melinda Dempsey: Conscious Consciousness, I–III Klebelsberg Kultúrkúria, Budapest, 2017 / Klebelsberg Cultural Centre, Budapest, 2017

val kutatta a legmegfelelőbb szövetszerkezeteket, a legváratlanabb anyagátársításokat. A rusztikus téglafalra függesztett, nagy méretű, impozáns szövete remekül mutatta meg térszervező erejét, illusztrálta, miként lehet jelen különféle épületekben egyszerre reprezentatív alkotásként és akár térelválasztóként is.

A kézműves iparművészekre, a kreatívipar képviselőire reményteljes jövő vár – legalábbis erre utal, hogy a sorozatgyártás térhódításának köszönhetően megfigyatható, kézzel készített munkákra világszerte egyre nagyobb a fizetőképes kereslet. Ennek ellenére nehéz az elindulás. Nem egyszerű létrehozni a saját műhelyt, a biztos gazdasági hátteret, megtalálni az egyéni hangot, majd az eredményre felhívni a közönség figyelmét.

Sajnos, megfigyelhetjük, hogy támogatás, mecénatúra nélkül sok fiatal művész feladja ezt a küzdelmet, és pályaelhagyó vagy – jobb esetben – nagyobb márkák névtelen tervezője lesz. Társadalmi és gazdasági

érdeklünk is, hogy az iparművészet területén minél több tehetség vehesse meg a lábát. A művészeti ösztöndíjak rendszerén is múlik az egyes szakok jövőbeni eredménye, de megkockáztathatom, a magyar iparművészet jövője.

MASCHER RÓBERT
a FISE elnöke, formatervező iparművész

(Kozma 2016. A 2016-os Kozma Lajos-ösztöndíjasok beszámoló kiállítása. Klebelsberg Kultúrkúria, Budapest, 2017. március 30. – április 23.)

Mitter Anna Róza: Zeroupre / Anna Róza Mitter: Zeroupre
[2016] „zero waste” szabásminta-szerkesztés,
*upcycling-technológia / ‘zero waste’ sewing pattern edit,
upcycling technology*

